

Aktivt teammedlemskap

”Från teamarbete till patientsäkerhet”

Hur introducerar ni aktivt temmedlemskap i era utbildningar idag?

Vad är en aktiv teammedlem?

”Vad kännetecknar en bra teammedlem?”

Hur kan ett aktivt teammedlemskap bidra till tryggare och säkrare vård?

Teamträning och patientsäkerhet

Systematisk översikt

Costar & Hall (2020)
Inkluderade 20 studier i sjukhusmiljöer. Teamträning som verktyg var förknippade med förbättringar i teamarbete och kliniska processer, samt för ökad patientsäkerhet.

Vad betyder det för oss?

Teamarbete är inte enbart en individuell förmåga. Det kan tränas och behöver stödjas i det dagliga arbetet – genom gemensamma arbetssätt, återkoppling och verktyg.

Källa: Costar DM, Hall KK. Journal of Patient Safety. 2020;16(3S Suppl 1):S48–S56. doi:10.1097/PTS.0000000000000746

Att våga säga till

Speaking up är en team- och organisationsfråga

Systematisk översikt

Jones et al. (2021)

Inkluderade 34 studier. Resultaten visar att det inte räcker att instruera individer att "säga till". Hierarkier, relationer, arbetsplatskultur och psykologisk trygghet påverkar om interventioner får genomslag.

Översatt till praktiken

"Vågar jag säga till?"

"Har vi ett team där det förväntas, välkomnas och tas om hand när någon säger till?"

Källa: Jones A et al. Policy. 2021;125(3):375–384. doi:10.1016/j.healthpol.2020.12.016

Psykologisk trygghet

En förutsättning för att kunna vara en aktiv teammedlem

Systematisk översikt

LaPlante et al. (2025)
Inkluderade 30 studier om psykologisk trygghet i vårdmiljöer. Översikten bekräftar vikten av psykologisk trygghet i ett vårdteam för att kunna leverera en tillförlitlig och säker hög kvalificerad vård.

Varför är det viktigt?

I en trygg teammiljö blir det lättare att:

- ställa frågor
- uttrycka osäkerhet
- be om hjälp
- ge och ta emot feedback
- lyfta oro och risker

Det innebär inte att alla måste vara överens – utan att olika perspektiv får komma fram.

Källa: LaPlante RD, Reid Ponte P, Magny-Normilus C. Applied Nursing Research. 2025;83:151946. doi:10.1016/j.apnr.2025.151946

Från passiv till aktiv teammedlem

Passiv teammedlem

"Någon borde göra något."

"Jag trodde att du gjorde det."

"Det där verkar inte rätt."

"Ingen frågade mig."

"Det är inte mitt ansvar."

"Jag vill inte lägga mig i."

Aktiv teammedlem

"Jag kan göra det."

"Vem ansvarar för detta?"

"Jag är orolig för detta – kan vi stanna upp?"

"Jag har information som kan vara viktig."

"Vem behöver veta detta?"

"Jag behöver lyfta en risk."

Alla i teamet har ansvar för helheten – inte bara för sin egen uppgift

Den aktiva teammedlemmen

Se – Tänk – Agera – Kommunicera

SE

Vad händer?
Vad avviker?

TÄNKA

Vad behöver
patienten och teamet
nu?

AGERA

Ta initiativ.
Hjälp till.
Säg till.

KOMMUNICERA

Dela information.
Säkerställ förståelse.
Bekräfta

Aktivt teammedlemskap

Ta ansvar för

- Rollfördelningen
- Teamledarfunktionen
- Den goda stämningen
- Att ta initiativ
- Att uppmärksamma felaktigheter
- En fungerande kommunikation

CRM

Det välfungerande teamet

- Tydligt och uttalat ledarskap
- Gemensam kunskapsbas (riktlinjer)
- Tydlig arbetsfördelning
- Fokus på arbetsuppgiften
- God kommunikation
- Flexibilitet
- Initiativförmåga
- God stämning

Råd till dig i teamet

- Presentera dig
- Axla din roll
- Ta initiativ, ge råd
- Känn ansvar....(reagera på felaktigheter)
- Bekräfta att du hört en ordination genom att upprepa
- Bidra till god laganda

Referenser – urval

- CEPS Sverige. Hem och Grundutbildning CEPS-instruktör (webb, 2026).
- Socialstyrelsen. Ledarskap, team och individ – Patientsäkerhet. Uppdaterad 2026.
- Vårdhandboken. Crew Resource Management – CRM. Godkänd 2024-09-06.
- Schaumberg A, et al. What Do We Really Know About Crew Resource Management in Healthcare? J Patient Saf. 2021. PMID 34852415.
- Lammers S, et al. The effectiveness of improving healthcare teams' human factor skills using simulation-based training: a systematic review. 2022. PMID 35526061.
- Costar DM, Hall KK. Journal of Patient Safety. 2020;16(3S Suppl 1):S48–S56. doi:10.1097/PTS.0000000000000746
- Jones A, et al. Interventions promoting employee speaking-up within healthcare workplaces. Health Policy. 2021;125:375–384. PMID 33526279.
- LaPlante RD, et al. Essential elements and outcomes of psychological safety in the healthcare practice setting. Appl Nurs Res. 2025;83:151946. PMID 40473348.
- Montgomery A, et al. Psychological safety and patient safety: A systematic and narrative review. PLoS One. 2025;20:e0322215. PMID 40273220.

